

Parlament del president del Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, M. Hble. Sr. Francesc Antich

Lom a president de les Illes Balears és per a mi un honor participar a la sessió inaugural del curs 1999-2000 de l'Institut d'Estudis Catalans, una corporació dedicada, en cos i ànima, a la investigació científica, al més alt nivell, de tots els elements de la cultura dels territoris de llengua catalana.

Amigues i amics, permeteu-me que, com a president de les Illes Balears, no em senti, de cap manera, un convidat en aquest acte. Es convida un que s'estima, però que és de fora casa. I jo som aquí com un de casa, de la gran casa comuna d'aquesta realitat històrica, cultural i científica que formen tots els pobles que tenen com a pròpia la llengua catalana.

Els qui parlem català podem estar espargits en diversos estats, en diverses autonomies. La nostra llengua podrà ésser oficial en uns indrets i marginada a altres. Podem viure al continent o a les illes, però som una sola família i sentim una profunda solidaritat entre tots nosaltres. La pluralitat i la diversitat, constant al llarg de la nostra història, ens uneix i ens fa més forts. Recordant l'exemple de Ramon Muntaner, un infant pot rompre un jonc. Però ni l'home més fort podrà mai rompre un feix de joncs. Cada un dels pobles de llengua catalana és un jonc fràgil. Tots junts som un feix indestructible.

Veig l'Institut d'Estudis Catalans com aquella «Mata de jonc» de l'exemple famós de Ramon Muntaner. Les Illes Balears són formades també per territoris ben diversos, amb matisos històrics, culturals i lingüístics peculiars, que volem respectar i potenciar, perquè creim en un país unit i empastat des de la pluralitat i el respecte. La nostra pròpia realitat ens pot fer entendre i valorar la pluralitat a una escala major, en l'àmbit dels territoris de parla catalana. Som plenament conscients que formam un país petit, però els illenes som un poble decidit i lluitador, que ha madurat travessant adversitats històriques de gran magnitud. Ara, en l'actual conjuntura històrica, volem redimensionar les nostres velles institucions històriques, perquè el nostre país es trobi a si mateix, i amb la intenció ferma de lluitar per consolidar els trets identitaris que ens fan ésser qui som.

Tenc molt clar que les Illes Balears soles no haurien pogut aconseguir la supervivència de la seva llengua i cultura. El nostre endarreriment econòmic, fins a mitjan segle xx, ens obligava a emigrar per cercar a altres països un futur que no trobàvem a casa nostra. Jo mateix, amigues i amics, vaig néixer a Caracas. Sortosament, però, el turisme transformà positivament l'economia i la

vida de les Illes Balears. D'enviar milers d'emigrants a Amèrica i a Europa, hem passat a donar feina i futur a una emigració procedent primer de l'Espanya del sud i, avui, del Magreb i de l'Àfrica subsahariana. La meua dona, nascuda a Múrcia, és una mostra del canvi. Les Illes Balears són acollidores i integradores. I, per a tots, el català, el català de Mallorca, és la nostra llengua familiar.

Enmig de tots aquests grans canvis, les Illes Balears han aconseguit que la cultura pròpia i la nostra llengua catalana, amb peculiaritats molt significatives a cada illa, no tan sols sobrevisques, sinó que es convertissin en l'eix de la personalitat històrica de les Illes Balears. Això ho hem aconseguit perquè des dels temps difícils no hem renunciat a ésser qui som i ens hem mantingut fidels a les nostres senyes d'identitat.

Les Illes Balears, però, no han lluitat soles a l'hora de defensar la pròpia llengua i cultura. Catalunya, més gran i més forta, ens ha obert el camí. Josep Pla recordava que París exercí de «Ciutat de les Llums» per a la cultura de Catalunya. Per a les Illes Balears fou Barcelona la ciutat que ens serví de guia. Els illenes anaren a Barcelona a cursar estudis universitaris, a participar d'una vida cultural més dinàmica. Bona part dels nostres intel·lectuals i científics vengueren aquí a formar-se, a treballar.

Per tot això, amigues i amics de l'Institut d'Estudis Catalans, quan Enric

Prat de la Riba fundà en aquesta ciutat, l'any 1907, l'Institut d'Estudis Catalans, entre els vuit estudiosos que l'integraren hi hagué, no podia ésser d'altra manera, un intel·lectual de les Illes Balears: Miquel dels Sants Oliver. D'aleshores ençà, la presència dels illenes a l'Institut d'Estudis Catalans ha estat constant. I s'ha incrementat positivament en els darrers temps. El professor Lluís Garcia i Sevilla, a qui vull felicitar per la seva magnífica lliçó inaugural d'avui, n'és un exemple, com a membre de la Secció de Ciències Biològiques. Els illenes, presents des del primer dia en aquesta institució, no hi som convidats: aquesta és la nostra casa, que compartim de bon gust amb tots els territoris de llengua catalana. Amb aquesta perspectiva ha acollit illenes rellevants de signe ben divers i de totes les Illes Balears: mallorquins com Antoni Maria Alcover, menorquins com Francesc de Borja Moll, civissenes com Isidor Marí.

Permeteu-me, amigues i amics de l'Institut d'Estudis Catalans, que reti homenatge a aquesta institució, que ha sabut afrontar els temps més difícils, i no tan sols sobreviure, sinó seguir endavant amb més força que mai. Diuen que és en temps de crisi quan els pobles —i també les institucions— demostren la seva solidesa. L'Institut d'Estudis Catalans hagué d'afrontar un període hostil durant la dictadura de Primo de Rivera, i molt més dura fou l'etapa de la dictadura franquista. Però amb un coratge heroic

aconseguí mantenir-se enmig dels anys de la postguerra. Rebin el meu homenatge tots aquells que mantengueren viva aquesta institució durant les hores més dramàtiques.

Com a president de les Illes Balears me sent hereu de tots els qui han lluitat a fi que la llengua i cultura pròpies dels territoris de parla catalana aconseguixin una plena normalitat, com les llengües i cultures dels diferents països d'Europa. Una de les primeres tasques que hagué d'afrontar l'Institut d'Estudis Catalans tot just creat fou la d'establir unes «normes ortogràfiques» per a la llengua catalana que posaren fi a una situació d'anarquia. Enfront de temptatives d'impedir la normalització plena del català d'avui, no cal dir-vos que el Govern de les Illes Balears reconeix plenament l'autoritat normativa de l'Institut d'Estudis Catalans d'acord amb l'Estatut: «la institució oficial, consultiva per a tot quant es refereix a la llengua catalana serà la Universitat de les Illes Balears». Tots sabem que la nostra Universitat —que té personalitats rellevants dins l'Institut d'Estudis Cata-

lans— sempre ha reconegut l'autoritat normativa de l'Institut. A nosaltres ens pertany, doncs, legitimar les institucions i les seves competències, sense coaccions, ni interferències: i donar suport a aquelles entitats que, com l'Obra Cultural Balear, col·laboren en aquest projecte.

Moltes gràcies, amics i amigues de l'Institut d'Estudis Catalans, i des d'aquesta casa, que és la meua, permeteu-me que vos manifesti que el Govern de les Illes Balears, i els consells insulars, avui representats per la presidenta Pilar Costa, seran col·laboradors actius amb l'Institut. Esper poder-vos rebre, com més prest millor, en el Consolat de Mar, seu de la presidència de les Illes Balears. Les bones relacions amb les institucions, però, han d'anar acompanyades —així ho pens i així ho dic— d'una voluntat manifesta de l'Institut d'Estudis Catalans de mantenir la seva plena independència. És la independència de l'Institut allò que millor li permetrà treballar —com fa des del 1907— a favor de la llengua i la cultura de tots els territoris de parla catalana.